

KÜLÖNFÉLÉK.

A tömeggondnok jogi állása. A napilapokban, de jogász-körökben is sok port vert fel a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék egy határozata, melylyel egy ügyvéd tömeggondnoki tisztétől elmozdítottatott. A szaksajtó mindazáltal annak megvitatásától tartózkodott mindaddig, míg az ügy felsőbiróságilag eldöntetett, most azonban, hogy a kir. tábla határozatát meghozta, részünkről folyóiratunk élén mondjuk el e tárgyban nézetünket. A határozatokat pedig következőkben közöljük:

A budapesti kir. keresk. és váltótörvényszék: Tekintve, hogy dr. K. I. beismerésével bizonyítva van, hogy ő a közadóstól egy csődhitelező kiegyeztetése és a csődmegszüntetés kieszközléseért külön díjazási ígéretet és díjlevelet fogadott el; tekintve, hogy ezen eljárása súlyos kötelességszegést képez, mert a tömeggondnok a közadóssal szemben a hitelezők összeségének érdekeit képviselni tartozik és működéseért, melyet bírói megbízás alapján teljesít, tömeggondnoki díjain kívül más jutalmat vagy ígéretet sem nem kérhet, sem el nem fogadhat, a nélkül, hogy hivatalos kötelességével összeütközésbe ne kerüljön, tekintve, hogy tömeggondnok cselekménye jelen esetben annál súlyosabb beszámítás alá esik, mert a közadós által ígért külön díjazás mellett oly hitelező kiegyeztetésére vállalkozott, a ki ellen megtámadási keresettel fellépett, minélfogva a szándékolt egyezség esetleg a hitelezők összeségének kielégítésére rendelt vagyonnak a tömegből való elvonását eredményezhette. A kir. törvényszék közadós K. J. czég csődügyében a csődbiztos indítványára dr. K. I. ügyvédet a csődtörvény 104. §-a alapján a tömeggondnokságtól elmozdítja, helyette tömeggondnokul dr. W. M. ügyvédet nevezi ki, utasítja ennélfogva dr. K. I. ügyvédet, hogy a csődtörvény 161. §-a értelmében a tömeghez leltározott vagyont számadás mellett az új tömeggondnoknak adja át, a ki a vagyon szabályszerű átvételéről annak idején a csődbiztosnak tegyen jelentést.

A budapesti kir. ítélőtábla: A királyi ítélőtábla az elsőbiróság végzését megváltoztatja, dr. K. I. tömeggondnok elmozdításának helyét nem találja és az elsőbiróságnak erre s új tömeggondnok kirendelésére vonatkozó intézkedéseit hatályon kívül helyezi.

Indokok: A csődtörvény 104. §-a szerint a csődbiróság a tömeggondnokot elmozdítani abban az esetben van jogosítva, ha az kötelességeinek pontosan meg nem felel. De ez az eset ezuttal fenn nem forog, mert az a cselekmény egymagában véve, hogy dr. K. I. arra az esetre, ha K. J. csődhitelezővel a közadóst akként, hogy K. J-t bizonyos leengedésekre reábirja,

kiegyeztetési és a csőd megszüntetését kieszközli, tehát a csődnek egyezségi uton való megszüntetése céljából a közadós érdekében teendő szolgálatainak jutalmazásául a közadóstól díjazási ígéretet és erre vonatkozó díjlevelet fogadott el, dr. K. I. részéről tömeggondnoki kötelességének megsértését magában nem foglalja; mert a csőd egyezség után való megszüntetésének a közadós érdekében megkísérlése sem a csődhitelezőknek, kiknek az egyezséget el vagy el nem fogadniok szabadságukban áll, érdekeit nem sérti, sem a tömegvagyonra nézve, mely, ha a csőd egyezség folytán megszűnik, ismét a közadós rendelkezése alá jut, nem hátrányos, a tömeggondnok tehát az által, hogy a közadós megbízásából a csőd megszüntetése érdekében eljár, tömeggondnoki kötelességeivel, a mennyiben azokat különben pontosan teljesíti, nem jö ellentétbe s a díj, melyet az egyezség kieszközléseért a csőd megszüntetése esetére a közadóstól elfogad, nem tömeggondnoki tevékenységének, hanem azon kívül eső és azzal szükségképen ellentétben nem álló egyéb teendőknek képezi díjazását.

Ennélfogva és tekintettel arra, hogy a panaszt tevő közadós azt, hogy K. I. tömeggondnoki kötelességeinek bármely tekintetben nem felelt meg, vagy hogy azokkal ellentétben álló valamely cselekményt követett el, ki nem mutatta s ezt az elmozdítást indítványozó csődbiztos sem hozta fel és a panaszban felhozott az az állítás, hogy a nevezett tömeggondnok a K. I. czég ellen a csődtömeg érdekében indított eljárás megszüntetéseért a most nevezett czégtől díjat követelt, tehát a csődtömeg érdekeibe ütköző eljárásra díjazásért késznek nyilatkozott s ekként tömeggondnoki kötelességét megsértette volna, a tömeggondnok tagadása ellenében mivel sincs bizonyítva, a tömeggondnok elmozdítására alapos ok fenn nem forog s ugyanazért az elsőbíróság végzésének megváltoztatásával, az elsőbíróságnak az elmozdításra és új tömeggondnok kirendelésére vonatkozó intézkedéseit hatályon kívül kellett helyezni.

*

A színházi vállalat s a belépti-jegy vevője közt létrejött szerződés jogi természete tárgyában határozott a bécsi cs. kir. orsz. törvényszék. Az érdekes eset a következő: A. bécsi színházi ügynök, a bécsi német népszínház bérlője és igszgatója ellen keresetet indított az „In eiserner Zeit“ czimű szindarabnak 1890. évi deczember 29-ére hirdetett, később azonban lemondott előadására váltott belépti-jegyekért fizetett 571 frt 20 kr. visszafizetése iránt. A bécsi cs. kir. orsz. törvényszék ezen keresetet f. évi január 12-én 1524. sz. alatt kelt ítéletével feltétlenül elutasította, mely ítéletet a bécsi cs. kir. orsz. főtörvényszék f. é. ápril 5-én 3591. szám alatt kelt ítéletével helybenhagyta. Ezen

ítéletek indokait a következőkben ismertetjük: Kétséget sem szenved, hogy a színházi vállalat és a jegy vevője közt szerződés kötöttik, melyre a szerződésekre vonatkozó jogi elvek alkalmazandók. Az egyik szerződő fél a pénztárnok által képviselt vállalat, a másik pedig a vevő. Vevőnek rendesen az a szándéka, hogy a jegyet bizonyo darabnak bizonyos napra hirdetett előadására váltsa, mely szándékát minden kétséget kizárólag az által nyilváníja, hogy a pénztárnál egy ezen meghatározott előadásra használandó jegyet kér. A vállalat ezen jegy átadása által rendesen és általánosan azon akaratát fejezi ki, hogy ezen hirdetett szindarabot a meghatározott napon előadja - és hogy a vevő a váltott jegyet ez alkalommal használhassa. Az egyik szerződő fél szolgáltatása a jegy árának kifizetése, a vizonszolgáltatás pedig a hirdetett szindarabnak előadása. A jegy árának kifizetése és a jegy átvétele által a kétoldalu szerződés jogérvényesen van megkötve. A mennyiben tehát ezen ily módon létrejött szerződés a miatt nem mehet teljesebe, mivel a bizonyos napra hirdetett szindarab előadása elmaradt, az esetre a szerződés felbontottnak tekintendő és a vevőnek jogában áll a jegyért fizetett árt visszakövetelni. Más szindarabnak a hirdetett helyett leendő előadása nem tekinthető a kikötött visszaszolgáltatás teljesítésének. Ha azonban a vállalat beleegyezik abba, hogy a váltott jegy más darab előadására használtassék s a vevő ezen előadást látogatja, akkor kétségen kívül új szerződés jön létre, egy új szerződés kötése, illetve egy fennálló szerződés módosítása pedig kétségen kívül a szerződő feleknek jogában áll. E tekintetben csak a módosított feltételek mind a két szerződő fél általi elfogadása szükséges.

Ezen általános jogi elveknek a színházi vállalatra leendő alkalmazása mellett azonban még figyelembe veendőek az ily vállalatnál fenforgó különös körülmények, melyek sokszor a vállalat önhibáján kívül teszik szükségessé, sőt elkerülhetlenné a műsor megváltoztatását. Ily esetben a vállalat, mint egyik szerződő fél a szerződés módosítására jogosítva van s csak arra kötelezhető, hogy a szerződő felet, t. i. a jegy vevőjét a változásról előre, határozott időben és módon értesitse, hogy ez a módosított szerződés el vagy el nem fogadása iránt nyilatkozhassék. Ha a vállalat abbeli kötelezettségének kellő időben és szokásos módon eleget tett, a jegy vevője pedig erről magának tudomást szerezni elmulasztotta, ekkor ezen mulasztása következménye kizárólag vevőt terheli; miért is a jegyek árának visszatérítése iránt ily esetben jogos igényt nem tarthat.

Nemzetközi tengerjogi kongresszus fog f. hó 26-ikán Genuában a Columbus ünnepekkel összefüggésben megtartatni, melyen a bennünket is oly közelről érdeklő tengeri zálogjog kérdése fog megvitatás alá kerülni. A program többi pontjai: a haváriák (tengeri károk), tengeri biztosítás és hajó-összeütközéseknél a segélynyújtásra és elhelyezésre vonatkozó határozmányok.

*

A német jogászyülésnek f. hó 7—11. napjain kellett volna Grácban megtartatni, de a városi képviselőt azt betiltotta, mert a kolera által látogatott vidékekről érkező vendégek és ünnepélyességek megtartása veszélyvel járhatnának; a polgármester ezenkívül azon tényre utalt, hogy mindössze 47 bejelentés eszközöltetett. A jogászyülés megtartásaért Gneist lépett sorompóba és megjegyezte, hogy 1873-ik évben, midőn Bécsben a kolera dühöngött, senki sem óvta a külföldieket a világkiállítás látogatásától, kiemelte továbbá, hogy a jogászyülés látogatói olyan elemekből állanak, kiknél a ragály terjesztésétől tartani nem lehet. Ami a bejelentések csekély számát illeti, ez onnan van, mert a legtöbb jogász — mint a bírák és ügyvédek — nincsenek azon helyzetben, hogy idejük felett már jó előre szabadon rendelkezessenek, hanem csak közvetlenül a jogászyülés előtt jelentkeznek. Utalás történt továbbá arra, hogy a bécsi terményvásár és a dermatologiai kongresszus is megtartattak, pedig itt sincsen fontosabb érdekekről szó. — A gráci német jogászyülés mindezek daczára a jövő évre halasztatott el.

*

Szomorú jogszolgáltatási állapotoknak képezi az alábbi végzés jelét: Folten sz. B. T. zsolnai lakósnőnek sürgető kérvénye dr. R. M. elleni sommás perben. Végzés: Ezen kérvény folytán felperes dr. S. ügyvédje utján értesítettik, hogy a kir. járásbíróság a munkahalmazzal s illetve a folyamatban lévő perekkel s új keresetekkel annyira el van árasztva, hogy a folyó év napjait határnapokkal már mind betöltötte s számos új kereset határnapra vár, s minthogy az igazságosság azt megkívánja, hogy a bíróság a felek között különbséget ne tegyen, s a beadványokat sorszámuk szerint elintézza, így legjobb akarat mellett ez év folyamán keresetere határnap nem tűzhető. Kir. járásbíróság Zsolnán, 1892. évi szeptember hó 3-án. Szalay, kir. aljbíró.

*

Törvényjavaslat a házalásról. A házalási ügy] rendezésére vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszteriumban törvényjavaslat készült el, mely a háznak az őszi ülésszak alatt fog benyújtani. A 35 §-ból álló javaslat a házalás körébe sorolt foglalkozásokat vándoriparnak minősíti s ily ipar gyakorolhatását engedély megszerzéséhez köti, melyet egy-egy forint díjért, legfeljebb egy évi időtartamra, azon elsőfoku iparhatóságok állítanak ki, melyek területén az engedélyt kérő állandóan lakik. Ily engedélyt, melynek hatálya az egész országra is kiterjedhet, csak nagykoru magyar honpolgárok haphatnak. Az engedély a rendőrhatalóságnak minden községben a házalás megkezdése előtt láttamozás végett bemutatandó. A hatóságnak jogában áll a házalás gyakorlását a községben bizonyos határidőhöz kötni. Fontos pontja a javaslatnak az, mely szerint 5000 lakost meghaladó községeknek jogukban áll a vándoripar gyakorlását a község területén szabályrendeletileg egészen eltiltani vagy azt bizonyos napokra korlátozni. A házalók segédek, tanoncokat, fogatokat és teherhordó állatokat nem alkalmazhatnak. Egyes terméketlen vagy elszegényült vidékek lakosai tekintetében a miniszter kivételes rendszabályokat léptethet életbe s megengedheti, hogy ily vidékek lakosai a korra való tekintet nélkül is kaphassanak házalási engedélyt, teherhordó állatot alkalmazhassanak s áruikat bármely hetivásáron kirakhassák. A törvény áthágása 20—200, illetve 2—100 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetetik, s az ismételten visszaesőtől az engedély megvonható. Az osztrák birodalom területén kiállított házalási engedélyek — a törvény korlátain belül — Magyarországon is érvényesek, azonban az évi adót az ily engedélyek birtokosai nálunk is tartoznak megfizetni.